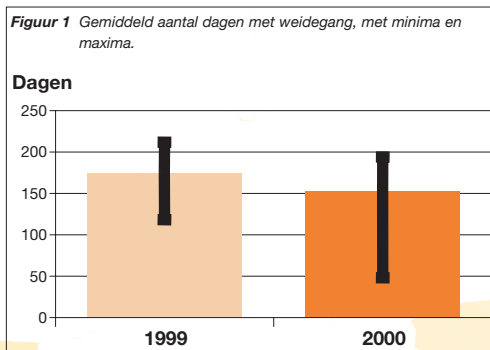

Tendens naar minder beweiden

Minder beweiden leidt tot een betere benutbaarheid van organische mest. Ook de veevoeding is op stal beter te sturen. Veel praktijkbedrijven neigen daarom tot het hele jaar opstallen van de koeien. De Koeien & Kansenbedrijven willen laten zien dat de MINAS-eindnormen ook te halen zijn met beweiding. Behoud van imago en gezondheid van het vee zijn de hoofdmotieven. Desondanks is er in 2000 gemiddeld zo'n drie weken minder geweid dan in 1999.

Aantal weidedagen gedaald

Uit de analyse van het graslandgebruik blijkt dat het gemiddeld aantal weidedagen van de Koeien & Kansenbedrijven in 1999 groter was dan in 2000, zie figuur 1. Hierbij is elke dag met enige weidegang meegeteld als weidedag, ongeacht het aantal uren weidegang per dag. Liepen de koeien in 1999 nog gemiddeld 174 dagen in de wei, in 2000 is dit maar 153 dagen. Oorzaak voor de teruggang zijn zowel operationele als strategische managementbeslissingen.

Strategische beslissingen worden bijvoorbeeld ingegeven door de wens om mest beter te benutten. Een manier om dit bereiken is door meer mest op te vangen, met als gevolg dat de dieren meer uren in de stal moeten doorbrengen. Zo waren er in 1999 drie bedrijven die de hele eerste snede gemaaid hebben, waardoor de koeien dus zo'n twee weken langer op stal moesten blijven. In 2000 was dat nog maar één bedrijf. Des te opvallender is het dat in 2000 toch minder is geweid. Blijkbaar is er meer aan de hand.

Operationele beslissingen hebben vooral betrekking op de praktische (dagelijkse) omstandigheden, zoals de grasgroei en

het weer. Het ene jaar start de beweiding al begin april, het andere jaar pas eind april. Omgekeerd geldt hetzelfde in het najaar. Maar ook tijdens het weideseizoen kan het soms noodzakelijk zijn om de koeien op te stallen. Vooral in de natte zomer van 2000 speelde dit een rol.

Figuur 1 geeft ook de spreiding tussen de bedrijven weer. Het verschil tussen het minimum en maximum aantal dagen met beweiding is in 2000 groter dan in 1999. Een aantal bedrijven lijkt bewust te kiezen voor verkorting van het weideseizoen. Het minimum ligt in 2000 op 50 dagen tegen zo'n 120 in 1999. Anderen beweiden langer, maar beperken vooral het aantal uren weidegang per dag. Dit laatste is overigens in de figuur niet te zien. Alleen de 12 bedrijven van het eerste uur zijn in figuur 1 verwerkt. De vijf nieuwe bedrijven hebben over het algemeen wat langere weideperiodes, maar weiden minder uren per dag.

Tabel 1 Bijvoeding in de weide periode (kg ds/dier/dag)

	Voorjaar		Zomer		Najaar	
	1999	2000	1999	2000	1999	2000
Ruwvoer	5,5	7,8	6,0	6,7	9,4	9,6
Krachtvoer*	4,8	4,7	4,7	4,3	5,7	5,3
Totaal	10,4	12,6	10,7	11,0	15,1	14,9

*incl. natte bijproducten / krachtvoervervangers

Bijvoeding in de weideperiode

Ongeveer elke kilo voer die een koe in de stal opneemt zal ze in de wei laten staan. Tabel 1 geeft een overzicht van de gemiddelde bijvoeding over het seizoen. Over de hele linie is de ruwvoeropname in 2000 hoger dan in 1999. Dit sluit aan bij de conclusie van minder weidedagen uit figuur 1. De gemiddelde krachtvoerverstrekking daarentegen is licht gedaald. Dit is opvallend omdat weidegras vaak meer energie bevat dan (geconserveerd) ruwvoer. Meer ruwvoer zou dan samengaan met meer krachtvoer. Blijkbaar zijn de deelnemers in 2000 dus tegelijkertijd bewuster krachtvoer gaan voeren.

Guus van Laarhoven, Praktijkonderzoek Veehouderij

Lagere overschotten met beter economisch resultaat

De Koeien & Kansenbedrijven doen het gemiddeld beter dan vergelijkbare melkveebedrijven in Nederland. Dat blijkt uit vergelijking van de bedrijfsresultaten van boekjaar 1999/2000. De bedrijven weten zelfs lagere overschotten te combineren met een hoger saldo.

Bedrijven groter en intensiever

In vergelijking met het gemiddelde gespecialiseerde melkveebedrijf in Nederland zijn de Koeien & Kansenbedrijven groter (bijna 200.000 kg melk meer). Bovendien zijn ze intensiever. De gemiddelde melkproductie is 14.850 kg per ha, 2.750 kg boven het gemiddelde melkveebedrijf. Door deze verschillen heeft het geen zin om het gemiddelde Koeien & Kansenbedrijf te vergelijken met het gemiddelde Nederlandse melkveebedrijf. Beter is een vergelijking een spiegelgroep. Deze heeft ongeveer dezelfde bedrijfsopzet als het bedrijf dat je wilt beoordelen.

Fors lagere overschotten

Gemiddeld is het stikstofoverschot van de Koeien & Kansenbedrijven bijna 80 kg per ha lager dan het gemiddelde overschot van de spiegelgroepen. Het verschil varieert van 19 tot 239 kg stikstof per ha (zie figuur 2). Het fosfaatoverschot inclusief kunstmestfosfaat is gemiddeld 16 kg per ha lager. Twee van de 17 bedrijven hebben een fosfaatoverschot hoger dan de spiegelgroep.

Iets beter economisch resultaat

Gemiddeld is de rentabiliteit (verhouding tussen alle kosten en opbrengsten) van de Koeien & Kansenbedrijven 4% beter. De kostprijs van de melk is gemiddeld 3 cent per kg lager. De verschillen zijn echter groot. Zes van de 17 scores qua rentabiliteit lager dan de spiegelgroep. Het saldo opbrengsten min variabele kosten van de Koeien & Kansenbedrijven is gemiddeld 1,3 cent beter dan het saldo van de spiegelgroep. Opnieuw scores zes van de 17 een lager saldo dan de spiegelgroep. Met andere woorden gemiddeld halen ze een goed economisch resultaat, maar sommige blijven achter.

Oorzaken

De lage overschotten komen niet door een forse mestafvoer. Netto wordt wel meer mest afgevoerd, maar het verschil blijft beperkt tot zo'n 11 kg stikstof per ha. Het grote verschil zit in de kunstmest. De aanvoer van stikstofkunstmest op de Koeien

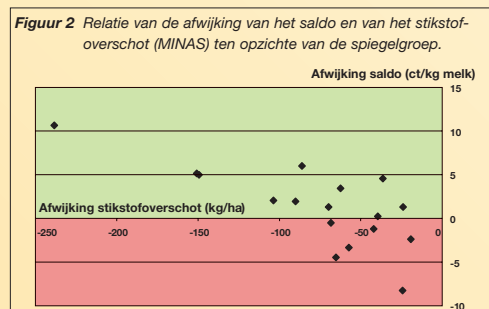
& Kansenbedrijven is 60 kg lager. Ook de aanvoer via voer ligt iets lager (6 kg). Toch gaat de lagere mineralenaanvoer niet ten koste van de technische resultaten. De melkproductie per koe ligt op een ongeveer gelijk niveau. Het krachtvoerconsumptie ligt een fractie lager. De berekende netto graslandopbrengst ligt zelfs 8% hoger. Met minder kunstmest wordt dus een hogere graslandproductie gerealiseerd!

Onderlinge samenhang mineralen-economie

Het Koeien & Kansenrapport 'Meer zicht op de cijfers' (in voorbereiding), bevat een gedetailleerde uitwerking van de vergelijking met de spiegelgroepen. In de analyse blijkt steeds dat goed naar het individuele bedrijf gekeken moet worden om de juiste conclusies te kunnen trekken.

Een interessante grafiek uit het rapport is de afwijking van het saldo uitgezet tegen de afwijking van het stikstofoverschot, zie figuur 2. Gemiddeld lijkt het binnen de groep Koeien & Kansen zo dat hoe lager het overschot is, hoe hoger het saldo is. Het meest linkse bedrijf is het biologisch bedrijf van Bomers.

Gerben Doormewaard en Alfons Beldman, LEI

Colofon

Redactie: E.D. Teenstra
Praktijkonderzoek Veehouderij
Lelystad

Vormgeving:
TVA Mediaproducties B.V. Doetinchem

Layout en druk:
Drukkerij Cabri B.V. Lelystad

Gratis exemplaren van de nieuwsbrief zijn aan te vragen bij het secretariaat. Overname van artikelen is toegestaan mits voorzien van duidelijke bronvermelding